

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 85 0 P 099743 24 Rev
Banjaluka, 14.08.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Jadranke Stanišić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca M.B.1, sina S.1, M.B.2., kćeri S.2, D.B., kćeri I., mldb. 1, sina N. i mldb. 2., kćeri N., svi iz R., opština S., koje zastupa punomoćnik Tatjana Pajić-Josipović, advokat iz Doboja, protiv tuženih „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari i S.Š., sina M. iz O.D., opština S., koje zastupa punomoćnik Draženko Lukić, advokat iz advokatske kancelarije „Đorđević“ Doboj, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužilaca i o reviziji tuženog „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 099743 24 Gž od 14.06.2024. godine, na sjednici održanoj dana 14.08.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužilaca mldb. 1 i mldb. 2. se odbija u pobijanom odbijajućem dijelu odluke o naknadi nematerijalne i materijalne štete u odnosu na tuženog Š.S., dok se u preostalom dijelu revizija tužilaca mldb. 1 i mldb. 2., kao i u cjelosti revizija tužilaca M.B.1, M.B.2. i D.B., odbacuje.

Revizija tuženog „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari se odbacuje.

Zahtjev tužilaca i zahtjev tuženih za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, se odbijaju.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 099743 21 P od 21.09.2023. godine, obavezan je tuženi „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ (u daljem tekstu prvotuženi) da tužiocima na ime naknade štete isplati slijedeće iznose:

-tužiocu M.B.1 ukupan iznos od 19.100,00 KM od čega: na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti sina iznos od 12.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate i na ime materijalne štete ukupan iznos od 6.800,00 KM a koja se odnosi na troškove podizanja nadgrobnog spomenika u visini od 6.500,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 21.5.2021. godine kao dana podizanja spomenika i za troškove crnine iznos od 300,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 11.6.2020. godine kao dana nastanka štetnog događaja pa do isplate;

-tužiteljici M.B.2. ukupan iznos od 12.300,00 KM od čega: na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti sina iznos od 12.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate i na ime materijalne štete za troškove

crnine iznos od 300,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.6.2020. godine kao dana nastanka štetnog događaja pa do isplate;

-tužiteljici D.B. ukupan iznos od 12.300,00 KM od čega: na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti supruga iznos od 12.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate i na ime materijalne štete za troškove crnine iznos od 300,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.6.2020. godine kao dana nastanka štetnog događaja pa do isplate;

-tužiocu mldb.1 iznos od 12.000,00 KM na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate i na ime materijalne štete - rente po 195,85 KM mjesečno koju će isplaćivati svakog 1-og do 10-og u mjesecu počev od septembra mjeseca 2022. godine pa sve dok za to budu postojali zakonski uslovi, s tim da visina rente prati porast plata zaposlenih radnika kod prvotuženog;

-tužiteljici mldb. 2. iznos od 12.000,00 KM na ime nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate i na ime materijalne štete - rente po 195,85 KM mjesečno koju će isplaćivati svakog 1-og do 10-og u mjesecu počev od septembra mjeseca 2022. godine pa sve dok za to budu postojali zakonski uslovi, s tim da visina rente prati porast plata zaposlenih radnika kod prvotuženog (stav 1. izreke).

Odbijen je tužbeni zahtjev tužilaca na ime naknade materijalne i nematerijalne štete u odnosu na tuženog S.Š. (u daljem tekstu drugotuženi, stav 2. izreke).

Odbijeni su tužioci sa tužbenim zahtjevom za naknadu nematerijalne i materijalne štete preko dosuđenih iznosa (stav 3. izreke).

Obavezan je prvotuženi da tužiocima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 19.436,13 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, (stav 4. izreke).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 099743 24 Gž od 14.06.2024. godine, žalbe tužilaca i prvotuženog su djelimično uvažene, prvostepena presuda Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 099743 21 P od 21.09.2023. godine, u dijelu odluke kojom je maloljetnim tužiocima mldb. 1 i mldb. 2. dosuđena materijalna šteta - novčana renta (dio stava 1. izreke) preinačena na način da se:

- Obavezuje tuženi „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ d.o.o Stanari da maloljetnom tužiocu mldb. 1 na ime materijalne štete – novčane rente plaća mjesečno iznos od 245,00 KM do 10-og u mjesecu za protekli mjesec, počev od 14.06.2024. godine kao dana donošenja ove presude, pa dok za to budu postojali zakonski uslovi.

- Obavezuje tuženi „EFT - Rudnik i Termoelektrana Stanari“ d.o.o Stanari da maloljetnoj tužiteljici mldb 2. na ime materijalne štete – novčane rente plaća mjesečno iznos od 245,00 KM do 10-og u mjesecu za protekli mjesec, počev od 14.06.2024. godine kao dana donošenja ove presude, pa dok za to budu postojali zakonski uslovi.

Žalba tužilaca je djelimično uvažena u dijelu odluke o troškovima postupka (stav 4. izreke) i prvostepenja presuda preinačena tako što su dosuđeni troškovi parničnog postupka sa iznosa od 19.436,13 KM povećani na iznos od 19.793,13 KM.

Žalba prvotuženog je uvažena u dijelu odluke o dosuđenim iznosima materijalne štete tužiocima M.B.1, M.B.2. i D.B. i prvostepena presuda u tom dijelu (dio stava 1. izreke) preinačena tako što se tužiocu M.B.1 dosuđeni iznos od 6.500,00 KM na ime troškova podizanja nadgrobnog spomenika snižava na iznos od 4.550,00 KM, a dosuđeni iznos od 300,00 KM na ime troškova

crnine snižava na iznos od 210,00 KM, tako da se ovom tužiocu na ime materijalne štete umjesto iznosa od 6.800,00 KM dosuđuje iznos od 4.760,00 KM, slijedom čega ukupan iznos na ime nematerijalne i materijalne štete ovom tužiocu iznosi 16.760,00 KM, a tužiteljicama M.B.2. i D.B. dosuđeni iznosi od po 300,00 KM na ime troškova crnine se snižavaju na iznose od po 210,00 KM, slijedom čega ukupan iznos na ime nematerijalne i materijalne štete ovim tužiteljicama iznosi po 12.210,00 KM.

Žalbe tužilaca i prvotuženog u dijelu kojima se osporava prvostepena presuda u odluci o visini nematerijalne štete dosuđene svim tužiocima (dio stava 1. izreke), kao i žalba tužilaca u dijelu kojim se osporava prvostepena presuda kojom je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na drugotuženog (stav 2. izreke) su odbijene i prvostepena presuda u tom dijelu potvrđena.

Žalba drugotuženog je uvažena i obavezani tužioci da ovom tuženom na ime troškova parničnog postupka isplate iznos od 9.175,05 KM.

Odbijen je zahtjev tužilaca da im tuženi nadoknade troškove žalbenog postupka, kao i zahtjev tuženih da im tužioci nadoknade troškove žalbenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobijaju tužioci u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlažu da se revizija tužilaca odbaci, odnosno odbije.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu u usvajajućem dijelu pobija prvotuženi, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužioci predlažu da se revizija prvotuženog odbije.

Revizija tužilaca nije dozvoljena u pobijanom odbijajućem dijelu drugostepene odluke u odnosu na prvotuženog, kao ni revizija tužilaca B.M.1, B.M.2. i D.B. u odbijajućem dijelu odluke u odnosu na drugotuženog.

Revizija prvotuženog nije dozvoljena.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24 - u daljem tekstu ZPP) je propisano, da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000,00 KM, a u privrednim sporovima 50.000,00 KM. U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbama stava 2. ovoga člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude, ako odluka o sporu zavisi od rješenja nekog materijalno pravnog ili procesno pravnog pitanja, važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito, pod uslovima propisanim u tačkama od 1. do 3. (stav 3.). U reviziji iz stava 3. ovoga člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje

propisa i drugih važećih izvora prava, koja se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (stav 4).

Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe).

Ako su zahtjevi iz tužbe istaknuti protiv više tuženih, vrijednost spora se određuje prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva (član 318. stav 2. ZPP).

Predmet spora u ovoj parnici su zahtjevi tužilaca da im tuženi solidarno na ime naknade nematerijalne i materijalne štete isplate: B.M.1 28.800,00 KM (20.000,00 KM+8.800,00 KM), B. M.2. i D. po 20.300,00 KM (20.000,00 KM+300,00 KM), mlđb. 1 i mlđb. 2. po 41.000,00 KM (20.000,00 KM na ime nematerijalne štete i 21.000,00 KM na ime rente - 350,00 KM x 60 mjeseci – član 317. ZPP).

Tužioci revizijom pobijaju drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu.

Kada se ima u vidu tužbeni zahtjev tužilaca i drugostepena odluka u pogledu visine dosuđenih iznosa u odnosu na prvotuženog, proizlazi da odbijajući dio svakog od tužilaca iznosi: B.M.1 12.040,00 KM (28.800,00 KM-16.760,00 KM), B.M.2. i D. po 8.090,00 KM (20.300,00 KM-12.210,00 KM), mlđb. 1 i mlđb. 2. po 14.300,00 KM (41.000,00 KM-26.700,00 KM), koji iznosi predstavljaju i vrijednost pobijanog dijela drugostepene presude, čija vrijednost pojedinačno ne prelazi iznos od 30.000,00 KM propisan odredbom člana 237. stav 2. ZPP, pa revizija tužilaca kojom se pobija drugostepena odluka u odbijajućem dijelu u odnosu na prvotuženog nije dozvoljena.

Revizijom tužilaca se pobija drugostepena odluka i u dijelu kojim je tužbeni zahtjev u odnosu na drugotuženog u cjelosti odbijen.

Pobijani odbijajući dio drugostepene odluke u odnosu na drugotuženog iznosi: za tužioca B.M.1 28.800,00 KM, B.M.2. i D. po 20.300,00 KM, mlđb. 1 i mlđb. 2. po 41.000,00 KM (20.000,00 KM na ime nematerijalne štete i 21.000,00 KM na ime rente - 350,00 KM x 60 mjeseci – član 317. ZPP), iz čega proizlazi da vrijednost pobijanog dijela drugostepene odluke tužilaca M.B.1, M.B.2 i D.B. ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, te da revizija ovih tužilaca u tom dijelu nije dozvoljena, za razliku od revizije tužilaca mlđb. 1 i mlđb. 2. koja je u tom dijelu dozvoljena, jer vrijednost pobijanog dijela drugostepene odluke svakog od ovih tužilaca (mlđb. 1 i mlđb. 2.) prelazi iznos od 30.000,00 KM.

Revizijom prvotuženi pobija drugostepenu odluku u dosuđujućem dijelu, koji za tužioca B.M.1 iznosi 16.760,00 KM, B.M.2 i D. po 12.210,00 KM, mlđb. 1 i mlđb. 2. po 26.700,00 KM (12.000,00 KM na ime nematerijalne štete i 14.700,00 KM na ime rente - 245,00 KM x 60 mjeseci – član 317. ZPP), koji iznosi predstavljaju i vrijednost pobijanog dijela drugostepene odluke, koji svaki pojedinačno ne prelazi iznos od 30.000,00 KM, pa revizija prvotuženog nije dozvoljena.

Tužioci, kao ni prvotuženi, nisu stavili prijedlog da se o reviziji odluči bez obzira na njenu nedozvoljenost, shodno odredbi člana 237. stav 3. ZPP, niti je revizija sačinjena u smislu odredbe člana 237. stav 4. ZPP, pa nije bilo mjesta odlučivanju o reviziji ni po tom osnovu.

Slijedom datih razloga, valjalo je reviziju tužilaca u odbijajućem dijelu odluke u odnosu na prvotuženog, kao i reviziju tužilaca B.M.1, B.M.2. i D.B. u odbijajućem dijelu odluke u odnosu na drugotuženog odbaciti kao nedozvoljenu, primjenom odredbe člana 247. stav 1, u vezi sa članom 237. stav 2. ZPP.

Takođe, pravilnom primjenom člana 247. stav 1, u vezi sa članom 247. stav 2. ZPP, valjalo je i reviziju prvotuženog odbaciti kao nedozvoljenu.

Revizija tužilaca mldb. 1 i mldb. 2. kojom se pobija drugostepena odluka u odbijajućem dijelu u odnosu na drugotuženog, nije osnovana.

Nije sporno da je srodnik tužilaca N.B. bio u radnom odnosu kod prvotuženog na radnom mjestu glavnog poslovođe za otkriljku i da je na radnom mjestu dana 11.06.2020. godine smrtno stradao. U momentu nesreće prednik tužilaca N.B. se nalazio na dijelu puta koji je korišten za transport građevinskih mašina, u čučućem položaju, leđima okrenut mašini/cjevopolagaču kojim je upravljao drugotuženi, razgovarajući pri tome na telefon.

Tužioci su tvrdili da su za nesreću odgovorni tuženi, da je do nesreće došlo upotrebom cjevopolagača kao opasne stvari čiji je vlasnik prvotuženi, kojim je kritičnom prilikom upravljao drugotuženi, da drugotuženi nije bezbjedno upravljao cjevopolagačem, da je napravio propuste u radu jer nije vodio računa kako upravlja mašinom, da se nije zaustavio u blizini pogonske stanice kako bi pregledao mjesto rada, niti šta se nalazi na putu kojim se kreće, jer bi u protivnom uočio B.N.

Pravilno nalaze nižestepeni sudovi da prvotuženi za štetu odgovara po principu objektivne odgovornosti, u smislu odredbe člana 173. i 174. ZOO. Prvotuženi se kao privredno društvo bavi opasnom djelatnošću, a pored toga mašina – cjevopolagač je opasna stvar koja predstavlja povećanu opasnost za okolinu, čiji imalac je prvotuženi. Za štetu izazvanu opasnom stvari ili opasnom djelatnošću odgovornost se ne temelji na krivici, nego na stvorenom riziku, jer ZOO propisuje pretpostavku da je uzrok štete izazvane opasnom stvari ili opasnom djelatnošću sama opasna stvar, odnosno djelatnost.

Drugotuženi je radnik prvotuženog, koji je upravljao mašinom koja ima svojstvo opasne stvari. Njemu je dana 11.06.2020. godine imalac opasne stvari (prvotuženi) povjerio stvar kao svom radniku, pa on nema položaj ovlaštenog držaoca stvari i ne odgovara za štetu u smislu odredbe člana 176. ZOO.

Prvotuženi kao imalac stvari u smislu odredbe člana 170. stav 1. ZOO odgovara za štetu koju radnik na radu ili u vezi sa radom pričinu trećim licima. Oštećeni ima pravo zahtijevati naknadu štete i neposredno od radnika ako je štetu prouzrokovao namjerno (član 170. stav 2. ZOO). To znači da zaposleni odgovara neposredno oštećenom, pored imaoca stvari, samo na osnovu krivice i to ako je štetu izazvao namjerno.

Radnici prvotuženog D.P., G.R., S.Š., A.Š. i M.P. su u izjavama naveli da su od svog rukovodioca bili raspoređeni da obave pripreme za premicanje odlagališne stanice (kačenje sajli), da su čekali da dođu mašine koje će taj posao obaviti, te da su čuli zvuk mašine – cjevopolagača kako se kreće prema odlagališnoj stanici.

Neosnovane su tvrdnje tužilaca da je drugotuženi samoinicijativno vozio cjevopolagač, jer prema iskazima svjedoka koji su bili na licu mjesta proizlazi da je poslove premještanja odlagališnog transportera organizovao nastradali N.B. kao glavni poslovođa na otkriljci, koji je izvršio raspored radnika i dao im zaduženja, pa i drugotuženom da upravlja cjevopolagačem. Ovi radnici koji su bili na licu mjesta su o tome svojeručno sačinili izjave nakon štetnog događaja.

Iz izvedenih dokaza proizlazi da je drugotuženi osposobljen za bezbjedan rad na svom radnom mjestu i osposobljen za rukovanje tom mašinom. Kako se radi o posebnoj mašini, čije je vidno polje ograničeno (što je utvrđeno prilikom vršenja uviđaja na licu mjesta od strane suda uz učešće vještaka iz oblasti zaštite na radu i vještaka rudarske struke, koji u svojim nalazima i mišljenjima nisu našli propuste u radu rukovaoca cjevopolagačem), te da je drugotuženom dat nalog da istu doveze na lice mjesta, pravilno nalaze nižestepšeni sudovi da on nije mogao predvidjeti, a ni vidjeti (obzirom na konstrukciju i gabarite predmetne mašine) da će na trasi puta kojom treba da pristupi na lice mjesta u čućećem položaju razgovarati telefonom nastradali B.N.

Kako drugotuženi nije učinio propust u radu, niti je postupio suprotno propisanim dužnostima u upravljanju tom mašinom, na strani drugotuženog nema krivice za nastalu štetu koja nije izazvana namjerno, pa su pravilno zaključili nižestepeni sudovi da nema njegove odgovornosti za nastalu štetu, slijedom čega je tužbeni zahtjev tužilaca mldb. 1 i mldb. 2. u odnosu na drugotuženog pravilno odbijen.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci temeljem odredaba člana 248. ZPP.

Zahtjevi, tužilaca za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.608,75 KM i tuženih u iznosu 1.535,62 KM, su odbijeni na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu njihovih prava u postupku po ovom pravnom lijeku.

Predsjednik vijeća
Jadranka Stanišić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić